

Recenzný posudok

na rukopis lekárskej učebnice – monografie „Sonografie hrudníku a plic v respirační medicíně“

Autori: Milan Kocián a kolektív.

Vydáva: Visual Medicine sro, Olomouc, 2021.

Posudzovaný rukopis má 335 strán, rozčlenených do 5 kompletných kapitol, takmer 100 tabuliek, 25 schém a 17 anatomických obrázkov. Učebnica je koncipovaná ako on-line text, čo umožňuje včleniť do textu nevyhnuté videosekvencie (cca 150), digitálne obrázky (25), ako aj videami a obrázkami doložené kazuistiky z praxe autora (80), bez ktorých by moderná učebnica postavená na dynamickej sonografii nemohla vzniknúť.

Prvá kapitola sa venuje hlavne špecifikám pľúcnej sonografie, založenej na existencii typických artefaktov, ktorých princípy sú súčasne v texte vysvetlené prehľadnými schémami. V prvej kapitole sú zároveň základné schémy sonoanatomickej stavby hrudníku a krku, mediastína, bránice a subfrenických štruktúr. Ich dokonalé topografické poznanie je základom správnej interpretácie patologických nálezov.

Druhá časť obsahuje popis charakteristických sonografických nálezov pri torakálnej a pľúcnej sonografii. Jednotlivé kapitoly sa týkajú nálezov na pľúcnom parenchýme, bránici, hrudnej stene, mediastíne a krku. Kapitola je doplnená početnými videami z bohatej klinickej praxe autora. Rutinnú klinickú prax autora potrebnú pre spísanie monografie je cítiť hlavne z textu kapitoly, ktorý obsahujúce nielen nutný štandardný popis patologických sonografických nálezov, ale jeho súčasťou sú aj poznámky upozorňujúce sa riziká nesprávnej interpretácie pri nejasných sonografických znakoch.

Tretia kapitola je venovaná inovatívnym ultrazvukovým postupom, viazaným na potrebné softvérové vybavenie ultrazvukových prístrojov. Treba zdôrazniť, že kontrastná sonografia, ako aj elastografia ako nové modalities sonografie, si len pomaly hľadajú miesto v rutinej sonografii (s rôznych objektívnych, ale aj subjektívnych dôvodov), o to viac je potešiteľné, že možnosti ich použitia, resp. využitia (a nesporného prínosu) zaradil autor do monografie o pľúcnej sonografii, ktorá je jednou z najmladších, donedávna okrajových súčastí sonografickej diagnostiky.

Štvrtá kapitola je venovaná miestu a prínosu pľúcnej sonografie v diferenciálnej diagnostike najčastejších diagnóz a urgentných stavov týkajúcich sa respiračného systému. V texte kapitoly sú z literatúry, ako aj z praxe autora vychádzajúce poznámky ku komplexnej diagnostike a liečbe niektorých konkrétnych situácií, resp. akútnych závažných ochorení, ktoré nie vždy bývajú súčasťou ultrazvukovej učebnice. Je však možné, že niektorí menej skúsení čitatelia skutočnosť ocenia a informácie použijú.

Posledná piata kapitola obsahuje doplnkové informácie, venuje sa aj aktuálnej situácii vzdelávania v uvedenej aplikácii ultrazvukovej diagnostiky.

Odborný text všetkých kapitol má logický sled, je napísaný zrozumiteľne aj pre začiatočníkov. Súčasne jeho on-line podoba umožňuje v budúcnosti jeho aktualizáciu kedykoľvek, keď sa objavia nové poznatky, interpretácie, prípadne hardvérové a softvérové riešenia, posúvajúce hranice možností torakálnej a pľúcnej sonografie. Verím, že publikácia, ktorá je v súčasnosti prvou (jedinou – pilotnou) na českom aj slovenskom trhu, bude dnes, ale aj v ďalekej budúcnosti (práve pre jej on-line podobu) stále aktuálnym zdrojom informácií pre všetkých lekárov, ktorým sa stane sonografia trvalou súčasťou diagnostiky a liečby pacientov s postihnutím hrudníka a pľúc.

Vzhľadom k uvedeným kvalitám jednoznačne odporúčam vydanie monografie a jej zaradenie do portfólia učebníc postgraduálneho medicínskeho kurikula.

Piešťany 10. december 2021

doc. MUDr. Jozef Beňačka, PhD., MBA, MPH

A handwritten signature in blue ink, appearing to read 'Jozef Beňačka', written in a cursive style.